



Q2016.080
Quicksan flora en fauna
Hoge Brink 9/ Lagelandweg (ong.)
te Zalk

**EcoTierra- ecologisch
adviesbureau**

Hoge Brink 9/ Lagelandweg (ong.) te Zalk

- Quickscan in het kader van de Flora- en faunawet -

Opdrachtgever	Rouwmaat groep Postbus 74 7140 AB Groenlo
Contactpersoon	De heer W. Egging
Datum veldbezoek	1 augustus 2016
Uitvoerend ecooloog	ing. J.M. de Wever
Kenmerk rapport	Q2016.080-Quickscan flora en fauna Hoge Brink 9/ Lagelandweg (ong.) te Zalk
Datum rapport	19 augustus 2016
Auteur	ing. J.M. de Wever

Paraaf



EcoTierra-ecologisch adviesbureau
Margijnenenk 12
7415 JZ Deventer



www.ecotierra.nl
info@ecotierra.nl
0570-597418

→ Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

1 INLEIDING	7
1.1 AANLEIDING	7
1.2 DOELSTELLING	7
1.3 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	7
1.4 GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	8
1.5 WET NATUURBESCHERMING	8
2 ONDERZOEKSOPZET	9
2.1 DESKRESEARCH	9
2.2 VELDBEZOEK	9
3 SITUATIEBESCHRIJVING	10
3.1 HUIDIGE SITUATIE	10
3.2 GEWENSTE TOEKOMSTIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN INGREPEN	14
4 BEVINDINGEN ONDERZOEK	16
4.1 BEVINDINGEN DESKRESEARCH	16
4.2 BEVINDINGEN VELDONDERZOEK	17
5 EFFECTENBEOORDELING	21
5.1 EFFECTEN BESCHERMDE GEBIEDEN	21
5.2 EFFECTEN SOORTEN	21
6 CONCLUSIE EN VRIJBLIJVEND ADVIES	24
6.1 CONCLUSIE	24
6.2 VRIJBLIJVEND ADVIES	26

BIJLAGEN

1. Wettelijk kader
2. Literatuurlijst

SAMENVATTING

In opdracht van de Rouwmaat groep heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Hoge Brink 9 en op een ongenummerd en onbebouwd weiland aan de Lagelandweg te Zalk (gemeente Kampen) een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet.

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee deelgebieden. Het eerste deelgebied bestaat uit de agrarische opstallen op het perceel Hoge Brink 9 (exclusief boerderij, deel en aanbouw) en ligt in de bebouwde kom van Zalk. Deelgebied 2 bestaat uit een onbebouwd weiland dat ten zuidwesten van het eerste deelgebied is gelegen.

Het plangebied is niet gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur. Binnen het plangebied zijn geen beheertypen aanwezig.

Deelgebied 1 ligt op circa 300 meter afstand van het Natura2000-gebied 'Rijntakken', het tweede deelgebied op circa 450 meter.

De initiatiefnemer is voornemens het melkveebedrijf aan de Hoge Brink 9 te beëindigen. In dit kader zullen enkele agrarische opstallen worden geamoveerd en twee woningen met bijgebouw worden teruggebouwd. De aanwezige woonboerderij met deel en aanbouw zal worden gehandhaafd. Dit plangebied zal landschappelijk worden ingepast. Er worden geen grote bomen gekapt of oppervlaktewateren gedempt.

Op het onbebouwde weiland aan de Lagelandweg zal een nieuwe melkveehouderij, inclusief bedrijfswoning, worden opgezet. Het plangebied zal landschappelijk worden ingepast, onder andere door het aanleggen van een vijver en een boomgaard. In dit kader zal een slootje worden gedempt. Tevens wordt er een nieuwe sloot gegraven. Er worden geen groenstructuren geroid of opstallen geamoveerd.

Deze ingrepen vallen binnen de Flora- en faunawet onder het belang j: de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Onderhavige quickscan is gebaseerd op een bronnenonderzoek en een veldbezoek. Dit veldbezoek heeft op 1 augustus 2016 plaatsgevonden.

Voor toelichting bij de conclusie dient hoofdstuk vijf geraadpleegd te worden.

Conclusie	
EHS/ NB-wet	De deelgebieden zijn niet gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur. De provincie Overijssel hanteert geen externe werking als het gaat om de EHS. → Een extra toetsing aangaande de EHS is derhalve niet aan de orde. Toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is geen onderdeel van onderhavige rapportage. → Een dergelijke toetsing zal separaat plaatsvinden.
Soortgroepen	Flora Er zijn binnen het gehele plangebied geen beschermde wilde soorten aangetroffen.
	Vogels <i>Deelgebied 1</i> In de te rooien groenstructuren of de te amoveren opstallen kunnen algemeen voorkomende vogels broeden.

Soortgroepen	<p>→ De rooi- en sloopwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van vogels plaats te vinden;</p> <p>De huismus komt veelvuldig voor in en nabij het deelgebied. Mogelijk broedt de soort binnen dit deelgebied.</p> <p>→ In het voorjaar dient er een nader onderzoek plaats te vinden naar deze soort, op basis van de soortenstandaard Huismus.</p> <p>Overige jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen.</p> <p><i>Deelgebied 2</i></p> <p>Er zijn geen jaarrond beschermde nesten of nesten van algemeen voorkomende vogelsoorten aanwezig. Volgend de geraadpleegde bronnen wordt de omgeving gebruikt door weidevogels om te broeden.</p> <p>→ De bouwwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van weidevogels plaats te vinden of in ieder geval van start te gaan;</p> <p>→ Bij de toekomstige inrichting dient rekening te worden gehouden met weidevogels.</p>
	<p>Grondgebonden zoogdieren</p> <p>Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van streng of strikt beschermde soorten zijn niet aangetroffen binnen de deelgebieden.</p> <p>Algemeen voorkomende soorten (tabel 1) kunnen voorkomen.</p>
	<p>Vleermuizen</p> <p>Er zijn binnen het gehele plangebied geen geschikte verblijf- en/of voortplantingsplaatsen aanwezig.</p> <p>Tevens betreft het plangebied geen essentieel foerageergebied en zullen er door de ingreep geen essentiële vliegroutes verloren gaan.</p>
	<p>Amfibieën, reptielen en vissen</p> <p><i>Deelgebied 1</i></p> <p>Er zijn geen vaste verblijf- en/of voortplantingsplaatsen of exemplaren van streng en strikt beschermde soorten waargenomen.</p> <p><i>Deelgebied 2</i></p> <p>Er zijn geen vaste verblijf- en/of voortplantingsplaatsen of exemplaren van streng en strikt beschermde soorten waargenomen. Binnen het plangebied zal een sloot worden gedempt.</p> <p>→ In het kader van de algemene zorgplicht dienen eventueel aanwezige soorten (tabel 1) bij het dempen van de sloot de kans te krijgen om te vluchten.</p>
	<p>Ongewervelden/ overige soorten</p> <p>Er zijn geen vaste verblijf- en/of voortplantingsplaatsen of exemplaren van streng en strikt beschermde overige soorten waargenomen binnen de deelgebieden.</p>

<p>Flora- en faunawet</p>	<p><i>Deelgebied 1</i></p> <p>Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat in de huidige situatie procedurele gevolgen niet geheel zijn uitgesloten.</p> <ul style="list-style-type: none"> → Er dient een nader onderzoek naar de huismus plaats te vinden; → Mogelijk dient er op basis van het nadere onderzoek een ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd; → Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor in het wild levende dieren en hun leefomgeving; → Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft. <p><i>Deelgebied 2</i></p> <p>Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie <u>geen</u> procedurele gevolgen zijn ten gevolge van de voorgenomen ingrepen, mits er aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> → Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor in het wild levende dieren en hun leefomgeving; → Nader onderzoek naar soorten is <u>niet</u> noodzakelijk; → Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is <u>niet</u> noodzakelijk; → Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft.
<p>Wet natuurbescherming</p>	<p>In onderhavige rapportage is niet getoetst aan de nieuwe Wet natuurbescherming. Mogelijk dat bij het inwerkingtreden van de wet andere conclusies getrokken dienen te worden (bijvoorbeeld over jaarrond beschermde nesten). Op het moment van onderhavig schrijven is er echter nog te veel onduidelijk om conclusies te kunnen trekken.</p>

1 INLEIDING

In opdracht van de Rouwmaat groep heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Hoge Brink 9 en op een ongenummerd en onbebouwd weiland aan de Lagelandweg te Zalk (gemeente Kampen) een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet.

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens het melkveebedrijf aan de Hoge Brink 9 te beëindigen. In dit kader zullen enkele agrarische opstallen worden geamoveerd en twee woningen met bijgebouw worden teruggebouwd. De aanwezige woonboerderij met deel en aanbouw zal worden gehandhaafd. Dit plangebied zal landschappelijk worden ingepast. Er worden geen grote bomen gekapt of oppervlaktewateren gedempt.

Op het onbebouwde weiland aan de Lagelandweg zal een nieuwe melkveehouderij, inclusief bedrijfswoning, worden opgezet. Het plangebied zal landschappelijk worden ingepast, onder andere door het aanleggen van een vijver en een boomgaard. In dit kader zal een slootje worden gedempt. Tevens wordt er een nieuwe sloot gegraven.

De beschreven activiteiten kunnen negatieve gevolgen hebben voor aanwezige flora- en faunasoorten op de locaties en de directe omgeving.

In verband met de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet op 1 april 2002 is het noodzakelijk om voorafgaande aan bouw- en/ of sloopactiviteiten te toetsen of de geplande activiteiten geen negatief effect hebben op beschermde plant- en/of diersoorten en leefgebieden.

1.2 Doelstelling

Het doel van onderhavige quickscan is inzicht geven of de voorgenomen activiteiten een overtreding van de vigerende natuurwetgeving tot gevolg hebben.

Om dit inzicht te verkrijgen worden de volgende vragen beantwoord;

- zijn er binnen het plangebied beschermde dier- en plantsoorten aangetroffen en/of worden deze verwacht?
- wat is de juridische status van deze soorten?
- hebben de voorgenomen activiteiten een (significant) negatief effect op deze soorten?
- Liggen de deelgebieden in of nabij beschermde natuurgebieden, zoals de EHS of Natura2000-gebieden?
- wat zijn de gevolgen en dienen er (mitigerende) maatregelen genomen te worden?
- dient er een nader onderzoek uitgevoerd te worden?
- dient er een ontheffing aangevraagd te worden?

1.3 Volledigheid onderzoek

Een quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de aan- of afwezigheid van soorten. Het kan voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek. Aan de hand expert-judgement en bekende ecologische principes zal een inschatting worden gemaakt over het wel of niet voor kunnen komen van beschermde plant- en diersoorten. Verder is de quickscan geen veldinventarisatie. Veldinventarisaties omvatten meerdere opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag in principe worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Hierbij geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen hebben opgetreden en dat de wetgeving gelijk is gebleven. Bij onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels) geldt in principe dat onderzoeksgegevens maximaal 3 jaar oud mogen zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn. (bron: ministerie van Economische Zaken).

1.5 Wet natuurbescherming

De Flora- en faunawet zal binnenkort overgaan in de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb). Zover nu bekend zal deze wet op 1 januari 2017 in werking treden. Deze datum kan echter nog veranderen.

De nieuwe wet dient ter vervanging van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet en heeft als doel te komen tot één integrale en vereenvoudigde regeling van de natuurbescherming. Hierbij is de Europese regelgeving als uitgangspunt genomen.

In het kader van onderhavig project zijn met name enkele veranderingen in de soortenbescherming (die nu valt onder de Flora- en faunawet) van toepassing. Circa 200 soorten die in de Ff-wet nog een beschermde status hebben, worden in de Wnb niet meer beschermd. Denk hierbij aan soorten als de rietorchis, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bittervoorn. Ook zijn er een kleine 100 soorten die nu nog niet beschermd zijn die in de Wnb wel beschermd gaan worden. Denk hierbij aan soorten als de wolf, diverse vlinders en libellen. Aangaande vogels is nog niet bekend of er, zoals in de huidige situatie, ook onderscheid gemaakt gaat worden tussen jaarrond en niet- jaarrond beschermde nesten.

Eén van de grootste veranderingen is tot op dit moment het wegvallen van de vrijstellingsregeling voor de zogenaamde licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) in de Wnb wanneer het ruimtelijke ingrepen betreft. Denk hierbij aan algemene soorten als de gewone pad, bruine kikker, konijn, egel, veldmuis of vos. Naar verwachting zal er onder de Wnb een AMvB in werking treden met een lijst met soorten waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Onderhavige rapportage gaat alleen uit van (de soorten die beschermd zijn bij) de Flora- en faunawet. Hier is voor gekozen omdat de Wnb nog niet van kracht is en er veel onduidelijkheden zijn.

Mogelijk dat naar aanleiding van onderhavige rapportage bij de inwerkingtreding van de nieuwe wet nader onderzoek naar soorten noodzakelijk is of zelfs een ontheffing dient te worden aangevraagd.

2 ONDERZOEKSOPZET

In onderhavige quickscan zijn de locaties gescreend op de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Er is gestart met een deskresearch en vervolgens zijn de locaties bezocht.

2.1 Deskresearch

Alvorens het plangebied is bezocht zijn diverse (digitale) verspreidingsatlassen geraadpleegd. De waarnemingen zijn gedaan tussen 2011 en 2016. Hierdoor is indicatief een beeld verkregen of er streng en strikt beschermde soorten voorkomen in het kilometer-/uurhok waarin het plangebied is gelegen.

Diverse kaarten (waaronder EHS, Natura2000 en natuurbeheerplan, Soorten op kaart, Weidevogels) van de provinciale site Atlas van Overijssel zijn geraadpleegd op 29 juli 2016.

Tevens zijn recente natuuronderzoeken die in de omgeving zijn uitgevoerd bekeken. In 2013 is door EcoGroen advies & ingenieursbureau een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de nabijgelegen Broeksteeg.

2.2 Veldbezoek

Het plangebied is op 1 augustus 2016 overdag bezocht. Ten tijde van het veldbezoek was het zeer wisselvallig, regen wisselde zon af, met een temperatuur van rond de 17°C.

Tijdens het veldonderzoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, graafsporen, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.).

De directe omgeving van de deelgebieden is tijdens het veldbezoek eveneens bekeken. Ook de te handhaven stallen zijn globaal bekeken.

Het onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog met een relevante HBO-opleiding en ruime ervaring met het uitvoeren van quickscans. Tevens worden door de ecooloog diverse relevante cursussen gevolgd, symposia en congressen bezocht en diverse vakbladen en nieuwsbrieven gelezen om de laatste ontwikkelingen te volgen. De onderzoeker is in het bezit van diverse certificaten, waaronder 'Zorgvuldig handelen Flora- en faunawet, ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, niveau 4. IPC Groene Ruimte (door Stadswerk erkend certificaat)'.

Tijdens het veldonderzoek zijn de eigenaar, eigenaresse en buurtbewoners geïnterviewd.

3 SITUATIEBESCHRIJVING

In dit hoofdstuk zijn de onderzoekslocaties en de voorgenomen activiteiten beschreven. Op onderstaande afbeelding is het plangebied weergegeven waarbinnen de activiteiten daadwerkelijk plaatsvinden.

3.1 Huidige situatie



Afbeelding 1: Situering onderzochte deelloccaties (bron: Atlas Overijssel, luchtfoto 2014).

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee deelgebieden. Het eerste deelgebied bestaat uit de agrarische opstallen op het perceel Hoge Brink 9 (exclusief boerderij, deel en aanbouw) en ligt in de bebouwde kom van Zalk. De te amoveren opstallen bestaan uit een ligboxenstal met aanbouw, een loods en een overkapping met garages. Verder zijn er groenstructuren, een voedersilo en kuilvoerplaatsen aanwezig. Rondom de opstallen is het grotendeels verhard. De aanwezige boerderij met deel is een beschermd dorpsgezicht en dient te worden gehandhaafd.

Deelgebied 2 bestaat uit een onbebouwd weiland dat ten zuidwesten van het eerste deelgebied is gelegen. Binnen en naast het plangebied zijn sloten aanwezig. De sloot in het plangebied is geheel dichtgegroeid met riet. De vegetatie op het weiland was ten tijde van het veldbezoek redelijk hoog.



Foto's: Indrukken deelgebied 1. De te amoveren opstallen.



Foto's: Indrukken deelgebied 1. De te amoveren opstallen.



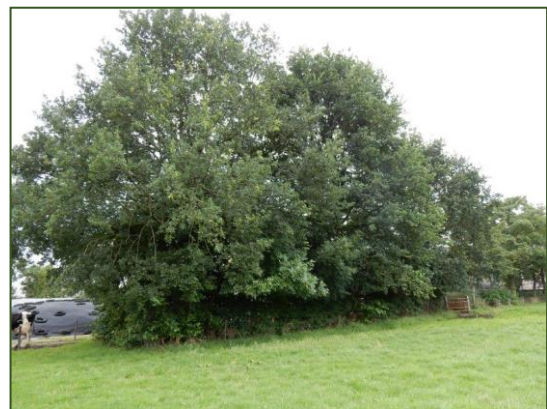
Foto's: Indrukken deelgebied 1. De te amoveren opstallen.



Foto's: Indrukken deelgebied 1. De te amoveren opstallen.



Foto's: Overige indrukken deelgebied 1.



Foto's: Overige indrukken deelgebied 1.



Foto's: Directe omgeving deelgebied 1. De te handhaven gebouwen.



Foto's: Directe omgeving deelgebied 1.



Foto's: Indrukken deelgebied 2.



Foto's: Indrukken deelgebied 2.



Foto's: Indrukken deelgebied 2.



Foto's: Indrukken directe omgeving deelgebied 2.

3.2 Gewenste toekomstige situatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens het melkveebedrijf aan de Hoge Brink 9 te beëindigen. In dit kader zullen enkele agrarische opstallen worden geamoveerd en twee woningen met bijgebouw worden teruggebouwd. De aanwezige loods zal worden afgebroken en weer worden opgebouwd in deelgebied 2. De aanwezige woonboerderij met deel en aanbouw zal worden gehandhaafd. Dit plangebied zal landschappelijk worden ingepast, door onder andere de aanplant van fruitbomen, solitaire bomen en hagen. Er worden geen grote bomen gekapt of oppervlaktewateren gedempt.

Op het onbebouwde weiland aan de Lagelandweg zal een nieuwe melkveehouderij, inclusief bedrijfswoning, worden opgezet. Het plangebied zal landschappelijk worden ingepast, onder andere door het aanleggen van een vijver en een boomgaard. In dit kader zal een slootje worden gedempt. Tevens wordt er een nieuwe sloot gegraven. Er worden geen groenstructuren gerooid of opstallen geamoveerd.



Afbeelding 2: Gewenste nieuwe situatie deelgebied 1 (bron: Rombou).



Afbeelding 3: Gewenste nieuwe situatie deelgebied 2 (bron: Rombou).

De bovenstaande ingrepen vallen binnen de Flora- en faunawet onder het belang j; de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

4 BEVINDINGEN ONDERZOEK

Hieronder worden de bevindingen van de quickscan besproken, allereerst de bevindingen van de deskresearch en vervolgens de bevindingen van het veldonderzoek.

4.1 Bevindingen deskresearch

In de databases van de provincie Overijssel is af te lezen dat het plangebied niet is gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur. Binnen het plangebied zijn geen (natuur)beheertypen aanwezig.

Deelgebied 1 ligt op circa 300 meter afstand van het Natura2000-gebied 'Rijntakken', het tweede deelgebied op circa 450 meter. Deze afstanden betreffen de afstanden tot het Vogelrichtlijn-deel.

Deelgebied 2 is niet aangewezen als weidevogelgebied.



Afbeelding 4: Ligging deelgebieden nabij het Natura2000-gebied 'Rijntakken' (bron: Atlas van Overijssel).

Volgens de geraadpleegde bronnen (betreft vaak bronnen die met kilometer- of uurhokken werken) kunnen er in de omgeving soorten (niet uitputtend opgesomd) als eekhoorn, das, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, baardvleermuis, meervleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, steenmarter, grote bosmuis, havik, ooievaar, steenuil, kerkuil, buizerd, torenvalk, huismus, gierzwaluw, sperwer, ransuil, rugstreeppad, levendbarende hagedis, poelkikker, wilde kievitbloem en wilde marjolein voorkomen.

In de geraadpleegde rapportage van EcoGroen uit 2013 is aangegeven dat op de onderzochte locatie, ten tijde van het onderzoek, geen streng of strikt beschermde soorten of verblijfplaatsen ervan waren te verwachten.

Op de geraadpleegde kaarten van de Atlas van Overijssel worden potentiële leefgebieden van soorten weergegeven. Zo ligt deelgebied 2 in potentiële leefgebieden van de steenuil en de waterspitsmuis.

Tevens zijn er kaarten beschikbaar van weidevogeltellingen vanaf 1982 tot en met 2010.



Afbeelding 5 en 6: Links: Broedparen 1982- 1997 en rechts: broedparen 1998- 2004 (bron Atlas van Overijssel).



- Wulp
- Watersnip
- Veldleeuwerik
- Tureluur
- Slobeend
- Scholekster
- Kievit
- Grutto

Afbeelding 7: Broedparen 2005- 2010 (bron Atlas van Overijssel).

4.2 Bevindingen veldonderzoek

In deze paragraaf zijn de bevindingen van het veldonderzoek opgenomen.

Flora

Deelgebied 1

Binnen dit deelgebied zijn geen beschermde wilde planten waargenomen. Het deelgebied is grotendeels bebouwd en verhard. De voorkomende soorten zijn ruderaal soorten die algemeen voorkomen op verstoorde en voedselrijke gronden.

Deelgebied 2

Binnen dit deelgebied zijn geen beschermde wilde planten, zoals de in de buurt aanwezige zwanenbloem, aangetroffen. In de weide is met name raaigras te vinden met hier en daar spots van bijvoet, gewone berenklauw of smeewortel. Verder komen er algemeen voorkomende

soorten voor die op voedselrijke gronden te vinden zijn. De sloten zijn bijna geheel dichtgegroeid met riet. Het wateroppervlak is bijna geheel bedekt met kroos. Langs de waterkant staat hier en daar vlasbekje.

Vogels

Deelgebied 1

Tijdens het veldbezoek zijn binnen en nabij het deelgebied merel, kraai, houtduif, gaai, huiszwaluw, sierduif, roodborst, huismus en boerenzwaluw waargenomen.

Er komt een grote populatie huismus voor in en nabij dit deelgebied. Er zijn in de koeienstal potentiële broedplekken aanwezig achter bijvoorbeeld de isolatiepanelen. Tijdens het veldbezoek is echter niet duidelijk geworden waar de soort daadwerkelijk broedt. Duidelijke sporen in de stal waren niet aanwezig. Er waren eveneens veel exemplaren aanwezig in de naastgelegen tuin en bij de woningen ten noorden en oosten van dit deelgebied.



Foto's: waarnemingen huismussen bij voer en op dak van oostelijk gesitueerde woning.

In de koeienstal wordt (werd) gebroed door de boerenzwaluw. Tijdens het veldbezoek vlogen er enkele boerenzwaluwen rond. Boven en nabij het onderzochte terrein vlogen huiszwaluwen rond. Deze soort broedt niet binnen dit deelgebied.

Volgens de eigenaar heeft er vorig jaar een spreek gebroed in een opening in de koeienstal. In de aanwezige groenstructuren kunnen algemeen voorkomende soorten als merel broeden. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van uilen, zoals kerkuil en steenuil, waargenomen. Bij navraag bij de eigenaar en een omwonende hangen er in de directe omgeving kasten voor steen- en kerkuil. Dit jaar zou de steenuil niet hebben gebroed en is de soort ook niet waargenomen. Tevens zijn er geen sporen, zoals veren of braakballen, aangetroffen in de opstallen.

In de bomenrij zijn geen jaarrond beschermde nesten van roofvogels/ uilen als buizerd of ransuil waargenomen. Tevens zijn er geen sporen zoals plukplekken, veren of veren waargenomen. Volgens de eigenaar komen er in de omgeving veel buizerds voor.

Deelgebied 2

Binnen dit deelgebied zijn geen bomen of opstallen aanwezig waarin vogels met een jaarrond beschermd nest kunnen broeden. Tevens zijn er geen andere groenstructuren aanwezig waarin algemene soorten kunnen broeden.

Boven het grasland zijn foeragerende huis- en boerenzwaluwen waargenomen. Deze soorten broeden waarschijnlijk op het perceel van Lagelandweg 2, daar de exemplaren steeds naar dit perceel vlogen. Op dit perceel is auditief ook de huismus waargenomen.

Het broedseizoen van weidevogels was ten tijde van onderhavig onderzoek reeds afgelopen. Er zijn dan ook geen weidevogels waargenomen. Mogelijk wordt er wel gebroed door weidevogels in en nabij het plangebied. Er zijn geen watervogels waargenomen binnen het deelgebied.

Grondgebonden zoogdieren

Deelgebied 1

Er zijn geen exemplaren van tabel 2 of 3 of verblijfs- of voortplantingsplaatsen ervan aangetroffen. Er zijn geen bosschages of andere potentiële verblijfplaatsen van de das (tabel 3) aanwezig binnen het plangebied. Er zijn geen sporen (uitwerpselen, latrines, prooi-resten en dergelijke) aangetroffen van de steenmarter (tabel 2). In de aanwezige bomen zijn geen nesten van de eekhoorn (tabel 2) waargenomen.

In dit deelgebied en de omgeving kunnen algemeen voorkomende soorten (tabel 1) als vos, ree, veldmuis, konijn, haas, kleine marterachtigen en dergelijke voorkomen.

Deelgebied 2

Er zijn geen exemplaren van tabel 2 of 3 of verblijfs- of voortplantingsplaatsen ervan aangetroffen. Er zijn geen bomen, opstallen, groenstructuren of andere elementen waarin of -onder streng en strikt beschermde soorten een vaste verblijfplaats kunnen hebben.

Mogelijk dat de das foerageert in de omgeving. Het deelgebied was op het moment van het veldonderzoek niet geschikt als foerageergebied voor de das. De vegetatie is veel te hoog waardoor regenwormen niet bereikt/ gevonden kunnen worden. Mogelijk dat de das omliggende maïsakkers gebruikt om in het najaar te foerageren.

De aanwezige sloten zijn dichtgegroeid met riet en hebben geen geschikte oevers voor streng en strikt beschermde zoogdieren zoals de waterspitsmuis.

In dit deelgebied en de omgeving kunnen algemeen voorkomende soorten (tabel 1) als vos, ree, veldmuis, konijn, haas, kleine marterachtigen en dergelijke voorkomen.

Vleermuizen

Deelgebied 1

De te amoveren opstallen zijn goed onderzocht op geschiktheid voor en aanwezigheid van vleermuizen. Hiervoor is onder andere gekeken naar de aanwezigheid van uitwerpselen en afgebeten vlindervleugels. De opstallen zijn niet geschikt bevonden voor vleermuizen. De koeienstal is te open en tochtig en heeft geen geschikte wegkruipplekken voor vleermuizen. De loods heeft geen isolatiepanelen en heeft eveneens geen overige wegkruipplekken. De overkapping/ garage heeft geen spouw, betimmering of andere plekken waar vleermuizen in of achter kunnen kruipen.

Er zijn geen geschikte bomen (wat dikkere bomen met scheuren, holtes en loszittende schors) aanwezig waarin boombewonende soorten een potentiële verblijf- of voortplantingsplaatsen kunnen hebben.

Het perceel en de omgeving kunnen worden gebruikt om te foerageren. Er zijn geen significante vliegroutes aanwezig binnen het plangebied.

Deelgebied 2

Er zijn binnen dit deelgebied geen bomen of opstallen aanwezig waarin vleermuizen een vaste verblijf- of voortplantingsplek kunnen hebben.

De aanwezigheid van insecten maakt dat het gebied zal worden gebruikt om te foerageren.

Er zijn geen geschikte lijnvormige elementen aanwezig die vleermuizen kunnen gebruiken om te navigeren. Mogelijk betreft de Lagelandweg met de bomenrij een vliegroute.

Amfibieën, reptielen en vissen

Deelgebied 1

Onder andere het gecultiveerde en bebouwde karakter en het ontbreken aan oppervlaktewater maken dat de veelal veeleisende exemplaren van streng en strikt beschermde soorten van de soortgroepen amfibieën en reptielen niet zijn te verwachten binnen het plangebied. Er zijn tijdens het veldonderzoek zoveel mogelijke elementen als planken, banden en stenen opgetild om te kijken of er verscholen amfibieën aanwezig waren. Er zijn geen exemplaren waargenomen.

Het ontbreken van oppervlaktewater sluit de aanwezigheid van vissen uit.

Deelgebied 2

Tijdens het veldbezoek waren, ondanks het overwegend regenachtige weer, tijdens de omgevingscheck enkele plonsen te horen van groene kikkers in de sloot langs de Lagelandweg. Het betreft hier zeer waarschijnlijk de meer- of bastaardkikker. Voor de meer kritische poelkikker is de sloot geen geschikt habitat. Deze sloot lijkt diep te zijn en heeft steile beschoeiing van hout. Als landhabitat is het deelgebied niet geschikt door het ontbreken van elementen om in- of onder te kruipen.

Er is getracht om de te dempen sloot te bemonsteren met een schepnet. De sloot is bijna geheel dichtgegroeid met riet waardoor dit niet mogelijk was. De sloot lijkt alleen in het noorden met andere sloten in verbinding te staan door middel van een duiker van enkele meters lang. Gezien de dichte vegetatie was het lastig dit goed vast te stellen. Geschikt habitat voor de streng beschermde kleine modderkruiper is niet aanwezig. Mogelijk valt de sloot in de zomer (bijna) droog, waardoor vissoorten eigenlijk niet te verwachten zijn. Voor pioniersoorten als de rugstreeppad is dit deelgebied niet geschikt als landhabitat, onder andere door de veel te hoge vegetatie.

Ongewervelden/ overige soorten

Deelgebied 1

Onder andere het verharde en bebouwde karakter maakt dat de veelal veeleisende exemplaren van streng en strikt beschermde soorten van ongewervelden en overige soorten niet zijn te verwachten. Die soorten hebben vaak specifieke ecologische eisen die in dergelijke plangebieden beperkt aanwezig zijn.

Deelgebied 2

Onder andere het gecultiveerde karakter maakt dat de veelal veeleisende exemplaren van streng en strikt beschermde soorten van ongewervelden en overige soorten niet zijn te verwachten. Die soorten hebben vaak specifieke ecologische eisen die in dergelijke plangebieden beperkt aanwezig zijn.

5 EFFECTENBEOORDELING

Hieronder zijn de effecten van de voorgenomen ingrepen op eventueel aanwezige beschermde gebieden en de aanwezige flora en fauna getoetst aan de Flora- en faunawet. Er is niet getoetst aan de nieuwe Wet natuurbescherming. Mogelijk dat bij het inwerkingtreden van de wet andere conclusies getrokken dienen te worden (bijvoorbeeld over jaarrond beschermde nesten). Op het moment van onderhavig schrijven is er echter nog te veel onduidelijk om conclusies te kunnen trekken.

5.1 Effecten beschermde gebieden

De deelgebieden zijn niet gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur. De provincie Overijssel hanteert geen externe werking als het gaat om de EHS. Een extra toetsing aangaande de EHS is derhalve niet aan de orde.

In onderhavige rapportage wordt niet getoetst aan de effecten op het nabijgelegen Natura2000-gebied. Deze toetsing (stikstof) zal separaat plaatsvinden.

Thema's als verdroging en vermessing/ verzuring (stikstof) vallen niet onder de reikwijdte van onderhavige quickscan flora en fauna.

5.2 Effecten soorten

Er wordt in het kader van de Flora- en faunawet nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dat dieren opzettelijk worden verontrust, verjaagd of gedood. Verder is er gekeken of er invloeden zijn die leiden tot een verminderde geschiktheid als foerageergebied waarbij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren.

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn er binnen het gehele plangebied geen beschermde wilde vaatplanten aangetroffen.

Er zijn derhalve geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroep.

Vogels

Deelgebied 1

Algemeen voorkomende soorten kunnen broeden in de aanwezige groenstructuren en de opstallen. De sloop van de opstallen en het eventueel rooien van de groenstructuren dienen derhalve buiten het broedseizoen van vogels plaats te vinden. Het is van belang om te weten dat de Flora- en faunawet geen standaardperiode voor het broedseizoen hanteert. Het gaat erom of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Als richttijd voor het broedseizoen kan in onderhavige situatie maart tot en met juli aangehouden worden.

De huismus komt veelvuldig voor in en nabij dit deelgebied. Vaste verblijfplaatsen konden ten tijde van het veldbezoek niet worden vastgesteld. Echter is de aanwezigheid van dergelijke jaarrond beschermde nesten, zoals bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet, niet geheel uit te sluiten binnen het deelgebied. Met name de ruimtes achter isolatiepanelen kunnen door de huismus worden gebruikt om te broeden. In dit kader dient er in het voorjaar van 2017 een nader onderzoek naar de huismus plaats te vinden. Dit onderzoek dient op basis van de Soortenstandaard Huismus van de RVO (versie 2.0, december 2014) te gebeuren. Dit houdt in dat in de periode 1 april- 15 mei tweemaal een bezoek moet worden gebracht aan het deelgebied om aan- of afwezigheid van nesten vast te stellen.

Gezien de geschiktheid van de directe omgeving en de voorgenomen toekomstige inrichting is de verwachting dat de overige onderdelen van het functionele leefgebied van de soort, zoals schuilgelegenheden en foerageergebied, niet significant zullen worden aangetast.

Verder zijn er geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen binnen dit deelgebied.

De nesten van de boerenzwaluw zijn niet jaarrond beschermd. Wel dient er in de directe omgeving voldoende alternatieve broedplekken aanwezig te zijn. Uit de omgevingscheck is gebleken dat er voldoende alternatieven aanwezig zijn.

Mochten steenuil en kerkuil in de omgeving broeden zal de voorgenomen ingreep geen significant negatief effect hebben op het functionele leefgebied van de soorten. Denk hierbij aan significant foerageergebied. De locatie in de nieuwe situatie en de directe omgeving blijven geschikt om voedsel te zoeken.

Deelgebied 2

Er zijn binnen dit deelgebied geen jaarrond beschermde of overige nesten aanwezig. De zwaluwen en huismussen verblijven op het naastgelegen agrarische perceel. Er is voldoende foerageergebied nabij dat door de zwaluwen gebruikt kan worden.

Uit afbeelding 5 tot en met 7 is op te maken dat dit deelgebied en de directe omgeving ervan al jaren gebruikt wordt door weidevogels om te broeden. Broedgevallen binnen het deelgebied zijn in de periode 1998- 2010 echter niet geteld in het kader van het onderzoek.

Helaas is er een duidelijke trend te zien in afnemende aantallen en soorten. In de periode 2005-2010 broedden alleen nog maar enkele Kieviten en scholeksters in de nabijheid van het plangebied. Opvallend is de sterke afname van de voorheen veelvuldig voorkomende grutto. Om broedende weidevogels niet te verstoren dienen de bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen van weidevogels (globaal van maart tot en met juli) plaats te vinden of in ieder geval aan te vangen. Wanneer de verstorende werkzaamheden aanvangen voor het broedseizoen, zullen de weidevogels op afstand gaan broeden. Er is in de directe omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Kievit en scholekster zijn over het algemeen wat minder gevoelig voor verstoring dan de overige waargenomen soorten in de omgeving en broeden ook wel in de buurt van agrarische bedrijven. Scholeksters kunnen zelfs op platte daken in de stad broeden.

In de toekomstige situatie zal het omliggende gebied weer gebruikt kunnen worden door weidevogels. Bij de inrichting van de perceelsgrenzen kan (dient) er rekening te worden gehouden met weidevogels. Dit kan onder andere door het niet aanplanten van bomen die erg hoog worden (uitkijplekken voor roofvogels).

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het gehele plangebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van streng en strikt beschermde soorten aangetroffen.

Algemeen voorkomende soorten kunnen eventueel gebruik maken van het plangebied en de directe omgeving.

Voor deze tabel 1- soorten geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft. Wel geldt de zorgplicht.

Voorgaande beschouwend zijn er geen negatieve effecten te verwachten aangaande grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

Er zijn binnen het gehele plangebied geen (potentiële) vaste verblijf- of voortplantingsplekken aangetroffen. Mogelijk dat er nieuwe verblijfplaatsen worden gecreëerd door de bouw van woningen.

Tevens betreft het plangebied geen geschikt foerageergebied. De directe omgeving van de deelgebieden blijft beschikbaar voor eventueel aanwezige vleermuizen. Tevens kunnen de nieuw ingerichte deelgebieden in de toekomst gaan dienen als foerageergebied.

Ook zijn er geen significante vliegroutes aanwezig binnen het daadwerkelijke plangebied. Verstoring door licht op de bomenrijen langs de Lagelandweg dient tijdens de werkzaamheden en in de toekomstige situatie voorkomen te worden.

Voorgaande beschouwend zijn er geen negatieve effecten te verwachten aangaande de soortgroep vleermuizen.

Amfibieën, reptielen en vissen

Deelgebied 1

Binnen het deelgebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van streng en strikt beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

Bovenstaande beschouwend zijn er geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroepen.

Deelgebied 2

Binnen het deelgebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van streng en strikt beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

Bij het dempen van de sloot dient rekening te worden gehouden met eventueel aanwezige algemene (tabel 1) amfibiesoorten. Dit kan door de sloot eerst voorzichtig leeg te graven en de bagger en planten en dergelijke op de kant te leggen. Op deze manier hebben eventueel aanwezige soorten de kans om te vluchten. Door het dempen in de periode oktober/ november uit te voeren worden eventueel aanwezige exemplaren ontzien in de kwetsbare voortplantingsperiode of tijdens de overwintering.

Ongewervelden/ overige soorten

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen of exemplaren van streng en strikt beschermde overige soorten waargenomen binnen de deelgebieden.

Bovenstaande beschouwend zijn er geen negatieve effecten te verwachten aangaande overige soorten.

Algemene zorgplicht

De zorgplicht geldt altijd en voor alle dieren, of ze beschermd zijn of niet. Eventueel aanwezige dieren dienen de kans te krijgen om te vluchten.

De zorgplicht houdt ook in dat er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de periode waarin wordt gewerkt (buiten kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode). September, oktober en november zijn, over het algemeen, geschikte maanden om werkzaamheden uit te voeren.

6 CONCLUSIE EN VRIJBLIJVEND ADVIES

6.1 Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan is beoordeeld of er procedurele gevolgen zijn betreffende de Flora- en faunawet.

Voor toelichting bij de conclusie dient hoofdstuk vijf geraadpleegd te worden.

Conclusie	
EHS/ NB-wet	<p>De deelgebieden zijn niet gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur. De provincie Overijssel hanteert geen externe werking als het gaat om de EHS.</p> <p>→ Een extra toetsing aangaande de EHS is derhalve niet aan de orde.</p> <p>Toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is geen onderdeel van onderhavige rapportage.</p> <p>→ Een dergelijke toetsing zal separaat plaatsvinden.</p>
Soortgroepen	<p>Flora Er zijn binnen het gehele plangebied geen beschermde wilde soorten aangetroffen.</p> <p>Vogels <i>Deelgebied 1</i> In de te rooien groenstructuren of de te amoveren opstallen kunnen algemeen voorkomende vogels broeden. → De rooi- en sloopwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van vogels plaats te vinden; De huismus komt veelvuldig voor in en nabij het deelgebied. Mogelijk broedt de soort binnen dit deelgebied. → In het voorjaar dient er een nader onderzoek plaats te vinden naar deze soort, op basis van de soortenstandaard Huismus. Overige jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen.</p> <p><i>Deelgebied 2</i> Er zijn geen jaarrond beschermde nesten of nesten van algemeen voorkomende vogelsoorten aanwezig. Volgend de geraadpleegde bronnen wordt de omgeving gebruikt door weidevogels om te broeden. → De bouwwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van weidevogels plaats te vinden of in ieder geval van start te gaan; → Bij de toekomstige inrichting dient rekening te worden gehouden met weidevogels.</p>
Soortgroepen	<p>Grondgebonden zoogdieren Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van streng of strikt beschermde soorten zijn niet aangetroffen binnen de deelgebieden. Algemeen voorkomende soorten (tabel 1) kunnen voorkomen.</p> <p>Vleermuizen Er zijn binnen het gehele plangebied geen geschikte verblijf- en/of voortplantingsplaatsen aanwezig. Tevens betreft het plangebied geen essentieel foerageergebied en zullen er door de ingreep geen essentiële vliegroutes verloren gaan.</p>

	<p>Amfibieën, reptielen en vissen</p> <p><i>Deelgebied 1</i> Er zijn geen vaste verblijf- en/of voortplantingsplaatsen of exemplaren van streng en strikt beschermde soorten waargenomen.</p> <p><i>Deelgebied 2</i> Er zijn geen vaste verblijf- en/of voortplantingsplaatsen of exemplaren van streng en strikt beschermde soorten waargenomen. Binnen het plangebied zal een sloot worden gedempt. → In het kader van de algemene zorgplicht dienen eventueel aanwezige soorten (tabel 1) bij het dempen van de sloot de kans te krijgen om te vluchten.</p> <p>Ongewervelden/ overige soorten Er zijn geen vaste verblijf- en/of voortplantingsplaatsen of exemplaren van streng en strikt beschermde overige soorten waargenomen binnen de deelgebieden.</p>
<p>Flora- en faunawet</p>	<p><i>Deelgebied 1</i> Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat in de huidige situatie procedurele gevolgen niet geheel zijn uitgesloten. → Er dient een nader onderzoek naar de huismus plaats te vinden; → Mogelijk dient er op basis van het nadere onderzoek een ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd; → Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor in het wild levende dieren en hun leefomgeving; → Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft.</p> <p><i>Deelgebied 2</i> Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie <u>geen</u> procedurele gevolgen zijn ten gevolge van de voorgenomen ingrepen, mits er aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan. → Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor in het wild levende dieren en hun leefomgeving; → Nader onderzoek naar soorten is <u>niet</u> noodzakelijk; → Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is <u>niet</u> noodzakelijk; → Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft.</p>
<p>Wet natuurbescherming</p>	<p>In onderhavige rapportage is niet getoetst aan de nieuwe Wet natuurbescherming. Mogelijk dat bij het inwerkingtreden van de wet andere conclusies getrokken dienen te worden (bijvoorbeeld over jaarrond beschermde nesten). Op het moment van onderhavig schrijven is er echter nog te veel onduidelijk om conclusies te kunnen trekken.</p>

6.2 Vrijblijvend advies

Bij de nieuwbouw kan rekening worden gehouden met huismussen door zogenaamde vogelvides (o.a. te vinden op monier.nl) of een dergelijke constructie toe te passen in plaats van vogelschroot.

Voor vleermuizen kunnen speciale vleermuiskasten worden ingebouwd of opgehangen (o.a. te vinden op vivara.nl).



Foto's: Voorbeelden kasten: platte kast vleermuis (buitenkant gebouw) en inbouwsteen vleermuis (Bron: Vivara).

BIJLAGE 1

WETTELIJK KADER

1 Flora- en faunawet

De bescherming van planten- en diersoorten is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht.

Het uitgangspunt van de Flora- en faunawet is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat alles wat schadelijk is voor bedreigde soorten verboden is. Van het verbod ('nee') kan alleen onder bepaalde voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen die voor alle planten en dieren geldt. Naast de zorgplicht bevat de wet ook een aantal verbodsbepalingen die ervoor zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten.

1.1. Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

1.2 Verbodsbepalingen

Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

1.3 Algemene maatregelen van Bestuur (AMvB)

De 'AMvB art.75' van de Flora- en faunawet is in februari 2005 in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke soorten tijdens specifieke activiteiten geregeld. De Flora- en faunawet is middels deze AMvB vereenvoudigd doordat bij bijvoorbeeld ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer voor de meest algemene soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

De beschermde soorten worden ingedeeld in drie categorieën (tabellen). Tevens hebben vogels een aparte status.

Tabel 1: Algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt (licht beschermd):

Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft ook voor deze soorten de zorgplicht van kracht. De werkzaamheden betreffen bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Tabel 2: Overige soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer volgens een, door de minister goedgekeurde, gedragscode gewerkt wordt (streng beschermd):

Voor een aantal soorten geldt een vrijstelling mits volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Wanneer er niet gewerkt wordt met een gedragscode of wanneer de ingrepen niet vallen bij de onder Tabel 1 genoemde werkzaamheden, kan een ontheffing worden aangevraagd. Deze kan worden verleend indien de beoogde ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort(en). Eventueel moeten hiertoe mitigerende en compenserende maatregelen genomen worden. De aanvraag zal worden onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3: Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten en in AMvB aanvullend aangewezen soorten (bijlage 1) (strikt beschermd):

Voor soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor de bijlage 1 soorten geldt het zwaarste beschermingsregime. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Een ontheffing kan alleen worden verleend wanneer:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- sprake is van een in of bij de wet genoemd belang;
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Voor bijlage IV-soorten geldt eveneens dat er sprake moet zijn van een door de Habitatrichtlijn erkend belang.

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

1.4 Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd tijdens het broedseizoen. De Flora- en faunawet hanteert geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is, ongeacht de datum.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nest. Deze nesten vallen tijdens de gebruikperiode onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Een aantal vogels gebruiken het gehele jaar hun nest, als bijvoorbeeld vaste rust- en of verblijfplaats, of zijn erg honkvast en keren elk jaar terug naar dezelfde locatie of gebruiken elk jaar hetzelfde nest en zijn niet in staat om zelf een nest te maken. In bovengenoemde situaties is het nest jaarrond beschermd. Dit houdt in dat het nest/ vaste rust- en verblijfplaats ook na het broedseizoen niet zomaar vernietigd mag worden (Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten, augustus 2009)

Indien een jaarrond beschermd nest aanwezig is en deze (en/ of de leefomgeving) verloren gaat, kan een ontheffing worden aangevraagd en/ of dienen mitigerende maatregelen genomen te worden.

Voor soorten kan alleen ontheffing worden verkregen indien er sprake is van een wettelijk belang genoemd in de Vogelrichtlijn;

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

1.5 Gedragscode

Er kan gebruik worden gemaakt van de vrijstelling die is gegeven naar aanleiding van een goedgekeurde gedragscode. Er dient dan aantoonbaar in overeenstemming met de gedragscode gewerkt te worden door de inhoud van de gedragscode op te nemen in bijvoorbeeld eigen werkprotocollen.

Veel gebruikte gedragscodes voor onderhavige activiteiten zijn de gedragscode 'ruimtelijke ordening en inrichting van gemeenten' en de gedragscode 'Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector'.

	niet beschermde soorten	Zorgplicht
	Soorten van tabel 1 lichtste beschermingsregime algemene soorten	Vrijstelling Wel zorgplicht
	Soorten van tabel 2 middelste beschermingsregime overige soorten	Gedragscode of Ontheffing
	Vogels	Gedragscode of Ontheffing
	Vogels met jaarrond beschermde nesten	Ontheffing
	Soorten van tabel 3 zwaarste beschermingsregime bijlage 1 AMvB bijlage IV Habitatrichtlijn	Ontheffing

Tabel 1: Samenvatting beschermingsregime Flora- en faunawet.

2 Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet'98)

Het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is.

Gebieden die bescherming genieten onder de Nbwet'98 zijn Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden), Beschermde Natuurmonumenten en wetlands.

Handelingen binnen beschermde gebieden die de wezenlijke kenmerken van het gebied aantasten, zijn in principe verboden en worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Bij ruimtelijke ingrepen in de nabije omgeving van de beschermde gebieden, moet worden bepaald in hoeverre de externe werking van de ingreep een effect heeft op het beschermde gebied. Betreft het een Natura2000-gebied zal een vergunningsaanvraag op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 moeten worden aangevraagd.

3 Nationaal Natuur Netwerk (NNN)

Vaak vallen de Natura2000-gebieden samen met het zogenaamde Nationaal Natuur Netwerk (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur. In de provincie Overijssel wordt nog steeds de benaming Ecologische Hoofdstructuur gehanteerd.

Dit NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In het NNN liggen: bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken), gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden (beheerd volgens agrarisch natuurbeheer) en ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee.

In het netwerk geldt het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moeten de ontwikkelingen een groot openbaar belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gemitigeerd. De kernkwaliteiten en omgevingscondities vormen het toetsingskader. De initiatiefnemer dient onderzoek te doen naar eventuele significant negatieve effecten die een activiteit kan hebben op het NNN.

4 Rode Lijst

Rode Lijst soorten zijn soorten die zijn opgenomen op officiële, door het parlement bekrachtigde en in de Staatscourant gepubliceerde, lijsten van soorten die gevoelig of kwetsbaar zijn of zelfs direct in hun voortbestaan bedreigd worden. De bedreigde dier- en plantensoorten op de Rode Lijsten hebben geen juridische status, tenzij ze ook in de Flora- en faunawet zijn opgenomen.

BIJLAGE 3

LITERATUURLIJST

- Boeve, M.N, Omgevingsrecht, uitgeverij Europa Law Publishing, Amsterdam, 2006
- Broekhuizen, S e.a., Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1992
- Den Held, J.J, Beknopt overzicht Nederlandse Plantengemeenschappen, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1991
- IKC Natuurbeheer, Handboek natuurdoeltypen in Nederland, uitgeverij Judels&Brinkman, Delft, 1995
- Meesters, G, Natuuratlas van Nederland, uitgeverij Icob b.v. Alphen aan den Rijn, 2001
- Meijden R. Van der, Heukels' Interactieve Flora van Nederland, ETI, 2007
- Parmentier, F, Paassen A van, Steenuil onder de pannen – maatregelencatalogus, 2009
- Olsen L-H, Dier & spoor, KNNV uitgeverij, 2012
- Ravon, De amfibieën en reptielen van Nederland, 2009
- Sovon Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, uitgeverij KNNV, Utrecht, 2002
- Spohn, R, Bloemen, uitgeverij Tirion BV, Baarn, 2008
- Spohn, R, Bomen, uitgeverij Tirion BV, Baarn, 2008
- Sterry, P, Vogelwijzer, uitgeverij Tirion BV, Baarn, 2006
- Vogelbescherming Nederland, Topografische Inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland, Zeist, 2003.

Internet:

- Atlas van Overijssel
www.ravon.nl
www.sovon.nl
www.vogelbescherming.nl
www.vogelvisie.nl
www.vzz.nl